

Dünya Bankası'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı ve Türkiye Deneyimleri

Halil AGAH
Ankara, 2012

DB'nin Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

İÇERİK

- **DB'nin Kalkınma Yaklaşımı**
- **DB'nin Kırsal Kalkınma Yaklaşımı**
- **Uygulamalardan Çıkarılan Dersler**
- **Sonuç ve Öneriler**

Dünya Bankası'nın Kalkınma Yaklaşımı

- *Dünya Bankası*, dünyanın dört bir yanındaki gelişmekte olan ülkeler için hayati önem taşıyan bir mali ve teknik destek kaynağını oluşturmaktadır.
- Kelime anlamına göre bir banka değildir.
- 188 üye ülkenin mülkiyetinde bulunan üç kalkınma kurumundan oluşmaktadır:

Dünya Bankası'nın Kalkınma Yaklaşımı

Bu kurumların her biri, küresel yoksulluğun azaltılması ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi misyonunda farklı ancak destekleyici bir rol oynuyor.

- IBRD orta gelirli ve kredi itibarına sahip yoksul ülkelere odaklanırken,
- IDA dünyadaki en yoksul ülkeler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelere; eğitim, sağlık, altyapı, tarım ve birçok alanda düşük faizli krediler, faizsiz krediler ve hibeler sağlanmaktadır.

Dünya Bankası'nın Kalkınma Yaklaşımı

- IFC ise özel sektöre yönelik kredilendirme çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Aynı şekilde eğitim, sağlık, altyapı, tarım ve birçok alanda düşük faizli krediler sağlamaktadır.

Dünya Bankası'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

Banka açısından kırsal kalkınma;

- Kırsal olarak tanımlanan alanda yaşayan insanların, insanca yaşam koşullarına erişim olanaklarının artması,
- kalkınma temelinde değişim taleplerinin desteklenmesi, bireylerin kendi öz güçlerini keşfetmesi ve ona dayanması,
- gelirlerinin artması,

Dünya Bankası'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

- toplum dinamiklerinin harekete geçirilmesi,
- gelir dağılımında adaletin sağlanması,
- eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım oranının yükselmesi,
- kadın ve çocukların yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- örgütsel davranışların özendirilmesi,
- kırsal ve tarımsal sanayiinin kırsaldaki insanların daha fazla yararlanabilecekleri biçimde geliştirilmesi,

Dünya Bankası'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

- İklim değişikliği açısından doğal kaynakların korunarak kullanılması ve zenginliklerin kırsaldaki bireylerin de hayatına yansımaya süreci olarak tanımlanabilir.

Banka açısından kırsal kalkınma, kavramsal açıdan hem sektörel ve hem de mekansal boyutları olan bir alanıdır.

Dünya Bankası'nın Türkiye Deneyimleri

1970'li yıllardan itibaren uygulanan kırsal kalkınma çalışmalarında Banka finansmanı ile uygulanan projeler;

- Çorum-Çankırı Kırsal Kalkınma Projesi,
- Erzurum Kırsal Kalkınma Projesi,
- Tarımsal Yayım ve Uygulamalı Araştırma Projesi,
- Doğu Anadolu Havza Projesi,
- ARIP- Tarım reformu Uygulama Projesi,
- Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyonu Projesi.

Dünya Bankası'nın Türkiye Deneyimleri

Sektörel açıdan,

- Taze Meyve ve Sebzeciliği Geliştirme Projesi,
- Tarımsal Araştırma Projesi,
- Hayvancılığı Geliştirme Projeleri (1-5),
- Tarımsal Kredi Projesi,
- Sulama Projeleri,
- Tarımsal Sanayi Geliştirme Projesi
- Kuş Gribini Önleme Projesi,
- Biyolojik Çeşitliliği Koruma ve Geliştirme Projesi,
- Kadastro Hizmetlerini Geliştirme Projesi,

DB'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

**Uygulamalardan
Çıkarılabilecek Dersler**

Deneyimler (1/15)

1. HEDEFLER:

Kırsal kalkınma başlığı altında;

- kırsal alanda istihdam alanlarının arttırılması ve gelir yaratacak faaliyetlerin desteklenmesi,
- tarımsal arazilerin daha etkin kullanılması için teknoloji kullanım kapasitesinin geliştirilmesi,
- arazi kullanım planlama projelerinin desteklenerek ülke geneline yaygınlaştırılması,

Deneyimler (2/15)

- modern tarımsal tekniklerin kullanılması yoluyla kırsal kesimdeki nüfusun yaşam kalitesinin artırılması,
- turizm, tekstil, dokumacılık ve el sanatları gibi tarım dışı sektör istihdamının sağlanması, ve
- dezavantajlı alanlarda tarım dışı gelir getirici faaliyetlerin yaygınlaştırılması kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından önemli hedefler olarak görülmektedir.

Deneyimler (3/15)

2. STRATEJİLER

Kırsal kalkınma projelerinin hazırlanmasında ve uygulanmasında ana stratejiler olarak;

- Ekonomik gelişmenin ve iş olanaklarının artırılması,
- İnsan kaynaklarının, örgütlenme düzeyi ve yerel kalkınma kapasitelerinin geliştirilmesi,

Deneyimler (4/15)

- Kırsal alanda fiziksel altyapı ve sunulan hizmetlerin yaygınlaştırılması ve yaşam kalitesinin arttırılması, ve
- Kırsal çevrenin ve doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımına olanak sağlayacak çabaların geliştirilmesidir.

Deneyimler (5/15)

3. TANIMLAR:

3.1. Kırsal Alan:

Kırsal alan tanımında tüm dünyanın ortak bir tanımı yoktur. OECD tarafından geliştirilen ve AB'ce kullanılan tanım ülkemizde de kullanılmaktadır.

3.2 Kırsal Yoksulluk:

3.3 Kırsal İstihdam:

3.4 Bölgesel Farklılıklar:

Deneyimler (6/15)

3.5 Kalkınma Hedefleri (Geçimlik
işletme/işletme : büyüklüğü/...)

3.6 Doğal Kaynak/Havza/Doğal Tahribat/..... :

3.7 Teknoloji Düzeyi:

3.8 Kapasite Geliştirme:

....

....

.....

Deneyimler (7/15)

4. GELİŞME POLİTİKALARINA UYUM

Hazırlanacak ve uygulanacak projeler özellikle içinde bulunan süreç (AB ile uyum) ve 21. YY için tarım politikalarını şekillendirecek nitelikte olmalıdır.

Deneyimler (8/15)

5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Uygulanan proje sadece proje olmamalıdır!

Proje kapanış raporu raflarda kalmamalıdır!

Teknik, mali, idari ve personel politikaları....

Deneyimler (9/15)

6. KATILIMCILIK

Uygulama aşamasından önce kabul edilebilir, kendi dokusuna uygun ve katkı verebilecek yapıda olmalıdır....

Merkezi ve yerel yönetim....

Deneyimler(10/15)

7. EŞ FİNANSMAN

Yerel finansman katkısı ile kabullenbilirlik, sahiplenme duygusu ve etkinlik arttırılmalıdır....

Deneyimler(11/15)

8. DİĞER SEKTÖRLERLE UYUM

Uygulanan projeler sadece kırsal alandaki üretim artışı değil, belirlenen gelişme politikalarla uyumlu olarak eğitim, sağlık, meslek edindirme gibi konulara da hizmet etmelidir....

Deneyimler(12/15)

9. ETKİN İZLEME ve DEĞERLENDİRME

Ölçülebilir göstergelere dayalı izleme ve değerlendirme süreci belirlenmeli ....

Deneyimler(13/15)

10. BİLGİLERİN KAMUOYU İLE PAYLAŞILMASI- ŞEFFALIK

Proje dokümanları, gelişme raporları, ara değerlendirmeler ve kapanış raporları....

Deneyimler(14/15)

11. HESAP VEREBİLİRLİK

Projenin hazırlanmasından, uygulama süreçlerinden ve kapanmasına kadar geçen sürede....

Deneyimler (15/15)

12. YAYGINLAŐTIRMA

Sonuçların ulusal yada bölgesel bazda ve yerli kaynaklarla yaygınlaşması ana hedeflerden birisi olmalıdır.

DB'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı

SÖZÜN ÖZÜ...

- Tarım politikasının ana hedefi tarım ve tarıma dayalı sanayideki gelişmelerdir.
- Kırsal kalkınmanın ana hedefi ise kırsal alandaki hanehalklarıdır. Şehirde yaşayanların sahip oldukları yaşam düzeylerine asgari düzeyde yükseltilmesi kırsal kalkınmayı çok sektörlü ve süreç odaklı hale getirmektedir.

- Ülke koşullarına uyumlu ve ileriye dönük yararlı bir kırsal kalkınma çalışması hem sektörel hemde mekansal boyutlarda ele alınmalıdır.

- Öte yandan kırsal kesimin gelişmişlik düzeyi nedeniyle ekonomik ve sosyal alandaki diğer sektörlerde çalışmaların içinde olmalıdır (Eğitim, sağlık, ulaşım, telekomunikasyon, vb.).

- Uluslararası kurumlarla yapılacak bu tip faaliyetlerde “Ulusal” politikalar ve uygulanacak projenin/programın yaratacağı etkinin ve bunun sonuçlarının yaygınlaştırılması ana hedeflerden olmalıdır.

An aerial photograph of a large, irregularly shaped lake with a deep blue surface. The lake is surrounded by a dry, hilly landscape with patches of green vegetation and yellowish-brown soil. In the bottom left corner, a portion of the blue sea is visible. The text "Teşekkür ederim..." is overlaid in the center of the image.

Teşekkür ederim...

halilagah@gmail.com